

ЗАТВОРИТЕ В ЕВРОПА: РАЗВИТИЯ В НАЦИОНАЛНОТО ПРАВО

СЕПТЕМВРИ 2022

За юристите, практикуващи в областта на затворите и арестите, е трудно да следят съдебната практика и решенията на законодателните и изпълнителни власти в различните европейски държави. В този бюлетин ние от Европейската мрежа за правно застъпничество за лица, лишени от свобода, заедно с нашите членове и партньори, събираме най-важните правни развития в тази област. Надяваме се по този начин да помогнем на юристите и неправителствените организации в Европа да набележат и приложат в практиката си европейски тенденции. Бюлетинът обединява новини от 14 държави членки на ЕС, както и Русия, Молдова, Украйна и Грузия.

Приветстваме всяка обратна връзка, с която ще направим бюлетина по-полезен за вас.

ПРЕГЛЕД НА ПРАВНИТЕ НОВИНИ В ОБЛАСТТА НА ЗАТВОРИТЕ И АРЕСТИТЕ В ПЕРИОДА ЯНУАРИ-МАРТ 2022

КОВИД-19 ■ Въпреки че в **Унгария** всички мерки, свързани с пандемията от КОВИД-19, отпаднаха през март 2022, местата за задържане остават под пълен локдаун “с цел намаляване на здравните рискове, свързани с пандемията”. Всички ограничения върху свижданията остават в сила. Предвид високата степен на ваксинационно покритие сред затворниците, Генералната дирекция за затворите в **Португалия** отмени част от мерките, въведени в местата за задържане (измерване на температурата на задържаните, задължителни PCR тестове и отделяне на затворници и посетители по време на свижданията). **Полша** въстанови семейните свиждания в местата за задържане след препоръка на директора на Затворническата служба и след отмяната на всички здравни ограничения, свързани с пандемията.

УСЛОВИЯ ЗА ЗАДЪРЖАНЕ ■ В отворено писмо централният съвет за наблюдение на затворите в **Белгия** призова съдиите и депутатите в страната да посетят пенитенциарните институции и да видят от първа ръка условията в пренаселените затвори. **Френският** парламент публикува необвързващ доклад, с който препоръчва изоставяне на принципа за настаняване на затворници в единични килии. Също във **Франция** Върховният съд на страната разпореди на Министерството на правосъдието в рамките на един месец да изпълни съдебно решение от ноември 2020 г., което определя условията за задържане в един от затворите в Нова Каледония като

неадекватни. Регионалният наказателен съд във Виена, **Австрия** постанови, че липсата на отделно помещение за тоалетна в килиите за единична изолация не е нарушение на правото на затворниците на зачитане на личното достойнство. С изменения в законодателството в областта на затворите и с цел подпомагане на ресоциализацията на затворниците, **Унгария** въведе специални отделения за възрастни затворници и лица, осъдени за първи път на до 5 години лишаване от свобода за престъпления, извършени без умисъл.

ДИСЦИПЛИНА ■ Върховният съд в **Русия** обяви за непропорционално дисциплинарното наказание, наложено на затворник, който е на легло заради здравословното си състояние.

ЕЛЕКТРОНЕН МОНИТОРИНГ И ДОМАШЕН АРЕСТ ■ Изменения в закона за електронното проследяване на затворници в **Румъния** отложиха старта на пилотната фаза на новата система за електронен мониторинг на лишените от свобода. С промени в наказателния си кодекс **Австрия** въведе възможност осъдените за тероризъм да бъдат проследявани с електронни гривни в случай на предсрочно освобождаване. Апелативен съд в **Португалия** постанови, че след като се увери, че формалните изисквания за излежаване на присъда в условия на домашен арест са изпълнени, компетентният съд трябва да излезе с мотиви защо допуска или отхвърля тази форма на изтърпяване на наказанието.

ДОЖИВОТЕН ЗАТВОР ■ С изменения в **руския** наказателен кодекс бе разширена категорията престъпления, наказуеми с доживотен затвор. **Португалският** върховен съд прие дипломатическите уверения на Китай за максималния срок на лишаване от свобода, който ще изтърпи обжалващ присъдата си затворник, в случай че бъде екстрадиран и при условие, че не бъде осъден на доживотен затвор.

МЕХАНИЧНИ СРЕДСТВА ЗА ФИЗИЧЕСКО ОГРАНИЧАВАНЕ ■ В **Испания** употребата на механични средства за физическо ограничаване в каталунските затвори бе възстановена по-малко от година след решението за отмяната ѝ.

ПРЕНАСЕЛВАНЕ НА ЗАТВОРИТЕ ■ Пренаселването на затворите бе във фокуса на скорошно изследване в **Гърция** и бе обсъдено в гръцкия парламент. Наскоро публикувана статистика от 2021 г. за затворите в **Португалия** показва, че една трета от институциите в страната са пренаселени.

ПОЛИТИКИ В ОБЛАСТТА НА НАКАЗАНИЯТА И ЗАТВОРИТЕ ■ **Литовският** парламент започна разглеждането на окончателната версия на проектозакон, чиято цел е да въведе по-пропорционална наказателна отговорност за по-леките престъпления. С два президентски указа във **Франция** бе прецизирана правната рамка, относима към затворите. Отново във **Франция**, съществена част от бюджета на пенитенциарната система за 2022 г. е заделена за изграждането на нови обекти в системата.

ЛИЧНИ ВЕЩИ ■ Със заповед на заместник-министъра на правосъдието в България бе обявен нов списък с лични вещи, с които задържаните в следствените арести могат да разполагат. Той не разширява списъка с досега позволени вещи и ограничението за притежание на телевизори остава в сила. В **Чешката република** влязоха в сила нови правила за събиране на вземания, които ще се отразят отрицателно върху спестяванията на затворниците.

ЗАДЪРЖАНЕ ПОД СТРАЖА ■ С изменения в наказателния кодекс **Унгария** увеличи от четири на пет години максималните срокове за задържане под стража в шест конкретни

законови случая. С изменения в наказателния си кодекс **Украйна** посочи правилата за провеждане на наказателно разследване и налагане на мерки за неотклонение на заподозрени по време на военното положение.

ЗАТВОРНИЧЕСКИ ПЕРСОНАЛ ■ Прокуратурата към Върховния съд в **Гърция** (Areios Pagos) се произнесе по съответствието с конституцията на закон, който дава на наблюдаващите затворите прокурори правомощията да образуват преписки по обвинения в дисциплинарни нарушения срещу затворнически служители. Становището затвърждава важна процесуална гаранция за затворниците.

ВОЕННОПЛЕННИЦИ ■ Изменения в правната рамка в **Украйна** позволиха военнопленници да бъдат временно задържани в специални отделения в пенитенциарните институции, докато изчакват прехвърляне във военнопленнически лагери.

НЕПРИКОСНОВЕНОСТ НА ЛИЧНИЯ ЖИВОТ ■ Регионалният съд - Регенсбург (Landgericht) в **Германия** постанови, че затворнически служители имат право да влизат в килията на затворник, който в момента ползва тоалетната, само когато е на лице съществена непосредствена опасност или след като отправят предупреждение и изчакат разумен период от време.

ПРОЦЕСУАЛНИ ПРАВА ■ Върховният съд в **Русия** конкретизира разпределението на доказателствената тежест в производства за обезщетение, касаещи условията за задържане. **Португалското** министерство на правосъдието нареди на генералната дирекция на затворите в страната систематично да докладва смъртните случаи в затворите пред следствената полиция (основната криминална полиция в страната). **Испанският** конституционен съд обяви, че изискванията за ефективни разследвания на случаи на малтретиране по време на полицейското задържане ще важат и за случаи на малтретиране по време на изолация в затвора.

ПРАВНИ СРЕДСТВА ЗА ЗАЩИТА ■ В **Белгия** решенията на независимата комисия, която разглежда жалби на затворници срещу затворническите власти вече ще бъдат обществено достъпни онлайн. В две свои отделни решения Държавният съвет на **Белгия** (основен административен съд в страната) посочи характеристиките на "нематериалните обезщетения", които могат да бъдат присъдени на затворниците в резултат на противозаконно, несправедливо или неразумно решение от страна на директора на затвора. **Молдовското** правителство публикува наскоро статистика, с която демонстрира широкото прилагане на превантивни и компенсаторни средства за защита, въведени след квази-пилотното решение за системното пренаселване на затворите и неадекватните условия на задържане в страната.

ПРЕТЪРСВАНЕ ■ В **Унгария** Апелативният съд - Будапеща постанови по две отделни дела, че е нарушено правото на зачитане на достойнството на затворници, които са били основно претърсени при прехвърляне от затвора.

СИГУРНОСТ ■ В **Германия** Регионалният съд - Регенсбург (Landgericht) постанови, че при вземане на решения за отпуск от затвора, трябва да се търси баланс между съображенията за сигурност на затворническите власти и ресоциализацията на затворника.

КОРЕКЦИЯ НА НАКАЗАНИЯТА ■ В **Чехия** затворниците, които искат условно предсрочно освобождаване, трябва да подадат молба директно до директора на затвора, вместо до компетентния съд. В **Гърция**, поради поправки в Наказателния кодекс, присъди наложени за участието в организирана престъпна група, не подлежат на никаква промяна. С поправки в закона за затворите в **Австрия** се учредяват "съвети",

с които се взимат решенията за предсрочно освобождаване на затворници. Камарата на представителите в **Италия** одобри закон, който прекратява абсолютната забрана за достъп до условно и временно освобождаване на затворници, осъдени за определени престъпления. В **Португалия** апелативен съд отхвърли молбата за условно освобождаване на затворник, въпреки че отговаря на формалните изисквания. Също в **Португалия**, апелативен съд определи кои критерии следва да се вземат предвид при оценката на развитието на личността на затворника. Конституционният съд на **Русия** постанови, че замяната на наказание “лишаване от свобода” с общественополезен труд не може да бъде отказана единствено на база на възрастта на осъдения и обяви за дискриминационна законова разпоредба, според която определена категория затворници над 60-годишна възраст не може да се възползва от такава замяна. В **Испания** Министерството на вътрешните работи издаде указание, според което наличието на тежки или много тежки дисциплинарни наказания в досието на затворника вече не представлява обективна причина да му бъде отказан отпуск от затвора. С поправки в Наказателно-процесуалния си кодекс **Украйна** въведе процедура за замяна на наказанието “лишаване от свобода” с военна служба.

ИЗТЕЗАНИЕ И МАЛТРЕТИРАНЕ ■ Регионален апелативен съд в **Унгария** излезе с решение по дело на затворник с нарушено психично здраве, който е бил бит от затворническите служители, след като е заплашил да се самонарани. Поправки в Наказателния кодекс на **Русия**, с които се променя правното определение на “изтезание” в националните закони, минаха на първо четене в долната камара на руската Дума.

ПРЕХВЪРЛЯНЕ В ДРУГА ИНСТИТУЦИЯ ■ Висшият регионален съд на Виена, **Австрия** постанови, че затворническите власти са действали законосъобразно в случай на лишен от свобода, комуто е отказано преместване по-близо до семейството му на основание, че желаният затвор е с висок процент заети места.

СВИЖДАНЯ И КОНТАКТ С ВЪНШНИЯ СВЯТ ■ С изменения в Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража **България** въведе възможността задържани да бъдат конвоирани, за да присъстват на важни събития от семеен и личен характер. С поправки в закона за изпълнение на наказанията Литва повиши броя на разрешените посещения за трите категории затворници в страната (под общ, лек или строг режим). През февруари 2022 г. в **Полша** началникът на службата за затворите прецизира правилото за продължителността на ползване на телефон от затворниците, което вече не зависи от броя направени обаждания. В **Германия** Регионалният съд - Аугсбург определи условията, при които затворническите власти могат да прихващат и четат кореспонденцията на затворник, водена на чужд език, като подчерта, че законовото задължение на задържаните да учат немски и да се интегрират в германското общество не е основание да не водят кореспонденция на този език.

РАБОТА ■ С изменения в закона за изпълнение на наказанията и закона за задържането под стража **Литва** цели да подпомогне затворници, които искат да започнат стопанска дейност като самонаети лица.

ПРОЧЕТЕТЕ ПЪЛНАТА ВЕРСИЯ НА БЮЛЕТИНА НА НАШИЯ САЙТ >>

Специални благодарности на нашите [членове и асоциирани партньори](#), с които съставихме този бюлетин!

www.prisonlitigation.org
21ter rue Voltaire

75011 Paris

France

contact@prisonlitigation.org

Този бюлетин е финансиран от Европейския съюз и фонда "Робърт Кар". Мненията и позициите, изразени в него, принадлежат на авторите му и не отразяват непременно тези на Европейския съюз, Европейската комисия или фонда "Робърт Кар". ЕС, ЕК и фонда "Робърт Кар" по никакъв начин не носят отговорност за съдържанието му.

